بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/296
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މާހާފުށި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: އޮސްވޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ރަޖަބު 1442 / 08 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 29 ޛުލްޙިއްޖާ 1439 / 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 1080/Cv-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 02 ޖޫން 2017
- ނިމުނު ތާރީޚް: 28 ނޮވެމްބަރު 2017

- ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު ގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ތާއީދު ކުރައްވަމެވެ.

މައްސަލައިގެ ތަފާސީލު

1. މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހިންގަމުން ގެންދާ މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް އެންޑް ސްޕާ އަށް ކާބޯތަކެތި ރައްކާތެރިކަން ބެހެއްޓުމަށް ކޯލްޑް ރޫމަކާއި ދި ފްރީޒަރ ރޫމް (ކޯލްޑް ރޫމް) ތަކެއް ބެހެއްޓުމުގެ އެ ކޯލްޑް ރޫމްތައް ސަޕްލައިކޮށް އިންސްޓޯލް ކުރުމާއި ދޭ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދުގައި ފެށުނު ވަރަކަތުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް ފޮނުވިއެވެ.

2. އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފޮނުވި ބުނެވުނު ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކޯލްޑް ރޫމްތައް ސަޕްލައިކޮށް އިންސްޓޯލް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އާއި ހަވާލުކުރިއެވެ. ކޯލްޑް ރޫމްތައް ސަޕްލައިކޮށް އިންސްޓޯލް ކުރުމުގެ މަސައްކަތާއި ގުޅިގެން މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ލިޔުން އެއްބަސްވުމެއް ހަދައިގެން ލިޔެކިޔުމެއް ފެންނަން ނެތުމުން ދެފަރާތުގެ މި ބޭނުމުގެ ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް އެވެ.

3. އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްއަށް ބަލާއިރު، އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މޯލްޑިވްސް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވަން

ހުށަހެޅި އަދި އެ މުދަލަކާއި ގުޅޭ ވާރުދީ ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އެއްބަސްވި މުދަލާއި އެ މުދަލުގެ އަގުތަކަކީ،

(ހ) މޮޑެލް ނަންބަރު KMSU HM25 Z·T (TFH 4531) 2·50 HP ކޯލްޑް ރޫމް (މިލީ އަގަކީ، 22 ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު)

(ށ) މޮޑެލް ނަންބަރު KMSU HL 30 ZT(TFH 2511) 3 HP ފްރީޒަރ ރޫމް (މިލީ އަގަކީ، 25 ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު)

(ނ) މޮޑެލް ނަންބަރު KMSU hl 50 Z·T (TAG 2516) 5·0 HP ފްރީޒަރ ރޫމް (މިލީ އަގަކީ، 27 ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު)؛

މި މުދަލަކީ. ބަނޑުވުން ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްގައި، މި ކޯލްޑް ރޫމްތަކުގެ ވިސްތަކާއި މި ނޫނަސް އެންމެހައި ތަކެއްޗާއި ހިމެނިގެންވެއެވެ.

4. އޯސްވިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްގައި ބުނާ ގޮތުން، ބަނޑުވުން މުދާ ސަޕްލައިކޮށް އެސްޓިމޭޓް ކުރުމުގެ އަގަކީ، އެއީ ޖުމްލަ US$74,518 (ހަތްދިހަ ހަތަރުހާސް ފަސްސަތޭކަ އަށާރަ) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރެވެ. އޯސްވިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގައިވާ ގޮތުން ކޯލްޑް ރޫމްތަކުގެ ހެދުމުގައި ދީ ފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވަނީ، ޕްރޮޖެކްޓް ޗައިނާ ނުވަތަ މާބަލް ޖެހުމަކަށެވެ. ނަމަވެސް ޕްރޮޖެކްޓް ޗައިނާ ނުވަތަ މާބަލް ޖެހުމުގެ ބަދަލުގައި ފޯމު ޕެނަލް ބޭނުންކުރުމަށް ވާރުދީ ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ގެ ފަރާތުން އެދުނެވެ. މިފަދައިން ފޯމު ޕެނަލް ބޭނުންކުރުމުގެން މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ވާރުދީ ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ކާބޯޝަނަށް ޚަރަދުވާ ދިނުމަށް އެދުމުން، ފޯމު ޕެނަލްތަކާއި ގުޅިގެން އޯސްވިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން

ފޮނުވި ކޯޓޭޝަންގައިވާ މުދަލުގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުނު އަގަކީ US$7673.34 (ހަތްހާސް ހަސަތޭކަ ހަތްދިހަ ތިން ޑޮލަރު ތިރީސް ހަތަރު ސެންޓް) އެވެ.[1]

5. އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފޮނުވި ދި ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްގައިވާ[2] މުދަލާއި މަސައްކަތުގެ އަގުތަކުގެ ގާޑަން ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވިއެވެ. އަދި ބުނެވުނު މުދަލާއި މަސައްކަތުގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ޖުމްލަ ފައިސާގެ 35% އިންސައްތަ އަދާ ފައިސާ އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްއަށް، ގާޑަން ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދެއްކިއެވެ.[3] މިގޮތުން ކޯޓޭ ތަކެތި ސަޕްލައިކުރި އެސްޓިމޭޓް ކުރުމުގެ އަގުގެ 35% އިންސައްތައަށްވާ US$26,081 (ސައްބީސްހާސް އަށްޑިހަ އެކެއް) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު 18 ޖޫން 2016 ގެ ތާރީޚުގައި އަދި ފޯމް ޕްރޮޖެކްޓާއި ގުޅިގެން ފަހުން އެއްބަސްވީ މަސައްކަތާއި ތަކެތީގެ އަގުގެ 35% އިންސައްތައަށްވާ US$2,534 (ދެހާސް ފަސްސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރެއް) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު 09 ޖުލައި 2016 ގެ ތާރީޚުގައި ގާޑަން ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑުން އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑް އަށް ދައްކާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

6. އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އަގުތަކަށް ގާޑަން ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވެ، ދި ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާގޮތަށް މަސައްކަތާއި މުދަލުގެ އަގުގެ ތެރެއިން ކުރިން ދައްކަންޖެހޭ އަގުގެ 35% އިންސައްތަ ފައިސާ ލިބުމުން، 03

[1] އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފޮނުވި ނަންބަރު OSM/16/0014 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް

[2] އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް އަދި ނަންބަރު OSM/16/0014 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް

[3] އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޕަޓީޒް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްގައި ބުނާ ގޮތުން މުދަލާއި މަސައްކަތަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތަކީ، މަސައްކަތާއި މުދަލުގެ އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި 35% އިންސައްތަ ފައިސާ ދެއްކުމަށްފަހު 60% އިންސައްތަ މަސައްކަތް ނިމުމުން ދެއްކުމަށެވެ.

ކޯޓުގެ ރޫލް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތުގެ އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފުރިހަމަކޮށްފައި، އެގްރީމެންޓް ފުރަތަމަ ސޮއިކުރެވުނުގޮތުގައި 29 ޖޫން 2016 ވީ ދުވަހު 05 އޮގަސްޓް ކޯޓު ރޫލްގައި، 03 އެކް.ޕީގެ ކޯޓު ރޫލްގެ ބައިތައް ގާރޑިއަން ބިލްޑިންގް ސަބްމިޓްކުރެއްވުމަށްފަހުގައި، ވި ދި ކޯޓުގެ ރޫލްގެ ބައިތައް ގާރޑިއަން ބިލްޑިންގް ސަބްމިޓްކުރެވިފައިވާތީ، 3 ވަނަ ކޯޓުގެ ރޫލް ރޭޓުގެ ގެނައުމަށް އެޑްވާ ކޮންޓްރެކްޓްކުރަން އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

7. އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް އަށް ސަބްމިޓްކުރެވިފައި 02 ކޯޓުގެ ރޫލް އިންސްޕެކްޝަން ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކޮށްފައި، އެގްރީމަންޓް ކޯޓުގެ ރޫލްގެ ފީގެ ގައި އަދަދަކީ ބައިތައް އަދާ ފީގެ ތަފާސްހިސާބު ވެސް ޕްރޮޖެކްޓް ހުށަހެޅުމަށް މަސައްކަތުގެ ބާކީ ބައެއް ނިންމާފައިވަނީ އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. އަދި މަސައްކަތުގެ ޗާޓަރ ނިންމަން ދެވަނަ ދުވަހުގެ މަސައްކަތް ފަރާއްކަން ކުރިއަށް ދަރިކޮޅު، މާލޭ ސިޓީގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ މަސައްކަތް ހުއްޓާލުމަށް އެންގިކަމަށާއި، މަސައްކަތް ހުއްޓާލަން އެންގީ ކޯޓުގެ ރޫލްތަކުގެ ފީގެ ޑޮކިއުމެންޓް ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލުގައި ފީގެ ޕޭމަންޓް ޖަމާކުރުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާތީއެވެ. އަދި ދެން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނީ ފީގެ ޕޭމަންޓް ޖަމާކުރެވުނީމާ ފީގެ ޕޭމަންޓް ރައްޓީ ގެނެވުނުނަމަ މަސައްކަތް ހުއްޓާލުމަށް މާލޭ ސިޓީ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އެދުނު އެއްގޮތަށް މަސައްކަތް ހުއްޓާލިކަމަށް އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

8. މާލޭ ސިޓީ ޖެނެރަލްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އެދުނު އެއްގޮތަށް ފީގެ ޕޭމަންޓް އަށް ބަދަލު ގެންނަން ނިންމާ، ފީގެ ޕޭމަންޓް އަށް ބަދަލު ތަކެއް ރައްޓީއިން ބަދަލު ކުރަން އެޑްވާ ކޮންޓްރެކްޓްކުރި ކަމަށް، އަދި އެގްރީމެންޓް ކޮންޓްރެކްޓްކުރިކަން، މާލޭ ސިޓީ ޖެނެރަލްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އެސޯސިއޭޓްސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އަށް ކޯޓުގެ ރޫލްގެ ޕްރޮޖެކްޓް ފީގެ ދެއްކުމުގެ ބަދަލުން ނުވާކަމަށްބުނެ ސިޓީގައި

ހުރި ކޯޓެޖް ރޫމުގެ ބައިވަރު ނަގަން ރިސޯޓުން އެންގިކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ސަޕްލަޔަރކޯން އިންސްޓޯލް ކޮށްދިނުމާ ކޯޓެޖް ރޫމުގެ ބައިވަރު، އާ ތަކެއްޗަކަށް ގެއްލުމެއްނުވާ ނަތީޖާއިގެން ގެނބުނު ތަކާއި ދޫކުރެވޭކަމާއި އާއި އެހެން ފަރާތަކަށް ވިއްކާނުވެސް ތަކެތި ދޫކުރެވޭކަން އަދި މާލިދީ ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ބޭނުންވެގެން ހަމަޖެހި ގޮސްފައިވާ ފޮތް ޕްރޮޕޯސަލްތަކުން އެއީ ބޭނުމެއް އޭޝިއަން ސްޓާރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ފަރާތްތަކަށް އަންގަވައި ގޮތުގެ މަތީން އޭޝިއަން ސްޓާރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާލެދިރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާ އުފުލިއެވެ.

ދަށު ކޯޓުގައި އުފުލުނު ދައުވާއާއި މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތް

9. އޭޝިއަން ސްޓާރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާލެދިރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްސަލަ ދައުރުވާގޮތަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާގެ ސުވާލަކީ ބޭނުން " ކޮންޓްރެކްޓަކާއި ގުޅުވައިގެން އިންސްޓޯލް ކޮށްދިނުމަށް ގޮތުން އޭޝިއަން ސްޓާރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި، މާލެދިރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ވަކަކަށްލާފި އެމް.ޓީ ކޮންޓްރެކްޓް، އެމް.ވޯނަސް ޕްރޮމެނޭޑް ދައުލަތުން މުދާ ސަޕްލައިކޮށް، އިންސްޓޯލް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުން ދަހިކުރި، މަސައްކަތަށް ބަދަލުގެންނަން ބޭނުންވާކަމަށް ބުނެ މަސައްކަތް ހުއްޓާ ކޮންކްރީޓް ފްލޯގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންވީ ފްލޯ ޕްރޮފައިލްއަކަމަށް ބުނެ، ފްލޯ ޕްރޮފައިލް ޖަހާގޮތަށް ނިންމައި، ފްލޯ ޕްރޮފައިލްގެ އަގުގެ އެމް.ވޯނަސް ޕްރޮމެނޭޑް ދައުލަތަށްވާ އަދި ފްލޯ ޕްރޮފައިލް ހަމައެކު ގެންނަން އޭޝިއަން ސްޓާރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހަމަޖެއްސަން ބޭނުންކޮށް ފޮނުވާ، އެއީކަމީ އަހުރުގެ މަގުމަތީގައި ވަނިކޮށް، އެމް.ޓީ ކޮންސަލްޓަންސީއާއި، މާލެދިރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އެމް.ޓީ ގެންގޮސް މުދަލުގެ އަގެއް މާލެދިރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖިންސާވަނީ ހެންނުވަތަ ގޮތަށް ބުނުމާއި، ބޭނުން މުދަލުގެ އަގުގެ ތަފާތުން ނުދައްކައި ބޮޑުކުރި ވަޔާސަތާއި، ފައިސާ ނުދައްކާކުރުމުގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތަށް އަންނަނިވި ހުކުމުގެ

ސަބަބުން ޤާނޫނީ މަސައްކަތަށް ހަރަދުވާ ފައިސާ ދާއިރާ ދެއްކުމަށް ނިންމުމުގެ ބަދަލުގައި ހިނގާފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދެއްކުމަށް "އަދާލަތުގެ ގޮތުން" ދަޢުވާކޮށްގެންވެ. އަދި ޖުޑީޝަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާއިން ބަލައިގަނެފައި ނުވާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ؛

"ދެންފަހެ، އިސްތިއުނާފުވާ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުށަހެޅުން، ޢަބްދުއްސަމީޢު ޢާއިޝާ ނިސްބަތުގެ ދެއްކުމުގެ ފައިސާ މާއްދާ ރިސާލަތް ދެއްކުމުގެ ނިސްބަތުގެ ދެއްކުމަށް ދެއްކުމަށް ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ދަޢުވާލިބޭ ފައިސާ ދަޢުވާދިނުމަށް ބަލައިގަތުމުގައި ފައިސާގެ ނިސްބަތުން US$53,576.34 (ފަންސާސްތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހައެއް ޑޮލަރު ތިރީސް ހަތަރު ސެންޓު) އަދި ދަޢުވާލިބޭ ފައިސާ ދަޢުވާދިނުމަށް ފައިސާގެ އަދާކުރުމުގައި ފައިސާކަން މަދަނީ މުޢާމަލާތުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބެލިޔަފުލާކަން ކުރިއަށް، މިފައިސާ ދަޢުވާދިނުމަށް ފައިސާއާ ބެހޭދިނުމުގެ ގޮތުން 28 ނޮވެމްބަރު 2017 އިން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި US$53,576.34 (ފަންސާސްތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހައެއް ޑޮލަރު ތިރީސް ހަތަރު ސެންޓު) ނުދައްކައި މިއަދަށް ދިމާވި ފައިސާއިން ޖާގަ މިންވަރު ޖުޑީޝަލް ކޯޓަށް ދަޢުވާއި، މިދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް، ދަޢުވާދިނުމަށް ނިސްބަތުގެ ދެއްކުމަށް ފައިސާގެ ދެއްކުމަށް ދެކެވޭ، މިގޮތުގެ މައްސަލަ ބަލައިގަނެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

10. މިއީ، ޖުޑީޝަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރީޢަތް އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން އެއީ މާއްދީ ނިސްބަތުން ދެއްކުމަށް ދެއްކުމަށް (ރިޕޯޓެއް ނަންބަރު C-0132/2011) ގެ ފައިސާ ދަޢުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފަހައްޓަން ބަލައިގަނެވޭ ދަޢުވާއެވެ. މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރަންވާ ފައިސާ އަދި ފައިސާގެ ދެއްކުމަށް (ރިޕޯޓެއް ނަންބަރު C-0357/2012) އެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނޫންކަމަށްބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުން އެދި މޯލްޑިވް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އެނުކުތާތައް ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖްލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ؛

11.1 މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުން ހެއްކަން ރިޢާޔަތްކުރައްވުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ޕްރޮބެބިލިޓީސްގެ މިންގަނޑު ތަޠުބީޤު ކުރައްވާފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

11.2 މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތް ހިނގުމުގެ އިސްލާހަށް ދެއްވައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

11.3 މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

11.4 މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތަށް ބެލުމެއްނެތި، ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ ފަރާތުން އެފަދަ މަސައްކަތެއްކޮށްފައިނުވާނަމަ އަދި އެއް ފަރާތަށް ގެއްލުންވާ ގޮތަށް މުޢާމަލާތުގެ މުޅި ޒިންމާ އަޅުއް ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

އޯއެސިސް އޭޝިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި މާފުށި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު އެއްބަސްވެފައިވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް

12. މާފުށި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރަމުން ހުށަހަޅާ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމުގައި މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތަށް ބައްލަވާފައިނުވާކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މުޢާމަލާތުގެ މައްޗަށް ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ކުރިން މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ މުޢާމަލާތަކީ ކޮން ބާވަތެއްގެ މުޢާމަލާތެއްކަމުގައި ދެނެގަތުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއްކަމެވެ. މި ގޮތުން އޯއެސިސް އޭޝިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި މާފުށި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތުގެ ތަފްޞީލަށް ބަލާއިރު، މިއީ މުދަލެއް ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތެއްކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ މުދާ ވިއްކުމުގެ ކޮންޓްރެކްޓެކެވެ.

13. މުދާ ވިއްކުމުގެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ މައްސަލަ ހިނގާނެ ގޮތުގެ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކެއް، ގާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި އެބައޮތެވެ. ބުނެވުނު ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ ގޮތުން، މުދާ ވިއްކާ މީހާގެ ވާޖިބަތް، ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން، މުދާ ދިނުމެވެ. ގަންނަ މީހާގެ ވާޖިބަތް، ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން މުދާ ގަބޫލުކުރުމާއި، އަގަށް ފައިސާ ދިނުމެވެ.[4] މީގެ އިތުރުން އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާނަމަ، މުދާ ދިނުމާއި އަގު ދިނުން އެއީ އެކުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ދެ ޝަރުތުތަކަކަށްވާނެއެވެ،[5] ކޮންޓްރެކްޓުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ކަނޑައަޅާ ވަގުތެއްގައި ގަންނަ މީހާއަށް މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލު ވާނެކަމަށާއި،[6] އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާނަމަ، މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން

[4] ގާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާ.
[5] ގާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).
[6] ގާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާ.

ބަދަލު ވުމާއެކު، އޭގެ ރިސްކުވެސް ވިއްކާމީހާގެ ކިބައިން ގަންނަ މީހާއަށް ބަދަލުވެގެންދާނެކަމަށާއި، އެ ގޮތުން ރިސްކާ ބުނެފައި އެވަނީ، މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުވާހިނދު އެކަމުގައި އޮންނަ ކޮންޑިޝަން މިންވަރެއްގެ ނުރަނގަޅު ނަތީޖާއެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމުގެ ނުރައްކަލަށް ކަމަށާއި،[7] ގަންނަ މީހާ އެ މުދާ ގަބޫލު ނުކުރާކަން ވިއްކާމީހާއަށް ނާންގައި، އޭނާގެ އަތުގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ވާއިރުވެސް އެ މުދާ ބަލައިނުގަތުމަކީ މުދާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޤަބޫލު ކުރުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެ ކަމަށާއި[8] އަދި އެފަދަގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައިނުވާނަމަ މުދާ ވިއްކުމުގެ ވިޔަފާރި ނިންމައި ވިއްކާމީހާއާއި، ގަންނަ މީހާ ވަކިވުމާ ދިމާ ހިސާބުގައި އެވިޔަފާރި ޚިޔާރުލްމަޖުލިސްގެ ދު މިންކުރު ކަސްތު މިހާރަށް ލިބިގެންވާކަމަށްވެސް މުދާވިއްކުމާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.[9]

14. މުދާވިއްކުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ބުނެވުނު އުސޫލުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން، މި މައްސަލައިގައި ބަލާއިރު މުޢާމަލާތުގައި އެސްކޮސިސް އާޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބު، އެއްބަސްވުމާ ޝަރުޠުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ގާއްފުރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 03 ކޮޓޭޖް ހަދާ ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ. ގާއްފުރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަދާކުރަންޖެހޭނީ ވާޖިބަކީ، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރެވޭ ގޮތުން މުދާ ފުރިހަމަކުރުން، އެއީ އަގު ދިނުމެވެ.

15. މި މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮތް ވިޔަފާރި، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވުމުން މުދާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ނިންމިކަން ގާއްފުރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދޭންޖެހުނެވެ. އެސްކޮސިސް އާޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ބުނަމުންދަނީ އެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފަށްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މުދަލަށް ހަމަ އަގު ލިބެންޖެހޭކަމަށެވެ. ގާއްފުރި ރިސޯޓް

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާ.
[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާ.
[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާ.

ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގެ ފަރާތުން ބުނަނީ، ޕްރޮޓޮކޯލްތަކުގައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ޝަރުތުތަކެއް ހިމެނޭ ގޮތުން ހުރި މުދާ ނަންބަރުކުރުމާއި، އެ ސަބަބަށްޓަކައި އެއްބަސްވުންވާނީ ބޭރުން ކުރެވިފައިވާކަމަށް، އެހެންކަމުން މާއްދާ ނިސްބަތް ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ އެސްކޯޓްކުރިން އެކްސްޕޯޓް ނިޝާނާ އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރއާ އެއްގޮތްނުވާކަން ގޮތުގައި ދީފައިވާ ވަކީލު އަމިއްލަ ދިފާޢުގެގޮތުން ބަލައިފިނަމަ ފެންނަކަމެވެ.

16. މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި، ބެލި ކޯޓުގެ ރޫލް ހުޅުމަށް އެއްބަސްވުމުންނާއި، އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް މުދާ ޕްރޮޓޮކޯލްގެ މަސައްކަތް އެސްކޯޓް ނިޝާނާ އޮޕަރޭޓިންގ ސްޓޭންޑަޑް ބެލުމާއި، މަސައްކަތް ތަރުތީބުން ދަނޑުމަތިން އެއްބަސްވެ ކުރިޔަށް ފޮނުވި ދުވަހު ކޮންމެހެން ބަރުދަނުގައި ތާރީޚު ގުރާން ބަންދުކުރެ އެއްބަސްވުންކަމީ މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮތް ހިފާފައިނުވެއެވެ.

އެއްބަސްވެފައިވާ މުދާ އެސްކޯޓް ނިޝާނާ އޮޕަރޭޓިންގ ސްޓޭންޑަޑް ފަރާތުން މާއްދާ ނިސްބަތް ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރ ޕްރޮޓޮކޯލްތަކަށް ތަބާވެފައިވާތޯ ބެލުން

17. އެސްކޯޓް ނިޝާނާ އޮޕަރޭޓިންގ ސްޓޭންޑަޑާއި މާއްދާ ނިސްބަތް ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރާއި ދެމެދުގެ ވަކިވަކި މުއާމަލާތުގެ އެއްބަސްވުން[10] ބެލުމުގައި ކޮންމެ ދެފަރާތެއް ސޮއިކުރާ ދުވަހު ބޭނުމަށް ސާމްޕަލް ގެނެސް ތަރުތީބުން ކަނޑައެޅުމުގެ މައްޗަށް ބެލުމާއި، އެއްބަސްވުން ބެލުމުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ތަފްސީލުތައް ގެނެސް ސާމްޕަލް ގެނައުމަށް މަސައްކަތް ނިންމުމަށް ދުވަހުގެ ކަންތައްތަކުގައި ނިންމައިދޭ. އެއްބަސްވުން ބެލުމުގެ ކަމަށް ކުރިން ސަބަބުން ދުވަހު ދުވަހުގެ ސާމްޕަލް ގެނައުން ތަރުތީބުން ކަނޑައެޅުމުގައި، "މަސައްކަތް ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ފަހުން ދެވޭ ދުވަހު ބަލައި ސަބަބަކީ، އެސްކޯޓް ނިޝާނާ އޮޕަރޭޓިންގ ސްޓޭންޑަޑް ފަރާތުން ބޭރުގައި ކަނޑައެޅުމުގެ ދުވަހަށް، ވަކިވަކި މާއްދާ ނިސްބަތް ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާއި ދެމެދުގައި ވަކިވަކި މާއްދާ ނިސްބަތް ސްޓޭންޑަޑް

---

[10] ޕްރޮސީޖަރ އިންސްޓްރަކްޝަން ނަންބަރު OSM/16/872 (22 މޭ 2016)

ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ބުނެފައި ވީނަމަވެސް އެކަން ޤާނޫނީ ނިސްބަތް ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތު ކޮށްދީފައިނުވާކަމަށެވެ.[11] އެ ނިންމުން ބިނާކުރި މައިގަނޑު އަސާސަކީ، އޮސްމޯސިސް އާސިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޑެލިވަރީކޮށްފައިވެސް، ގާދޫރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ބޭނުން ކުރާކަމަށް އޮސްމޯސިސް އާސިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ހިއްސާތައް ބަޔާނުން، މި މައްސަލާ ގެއްލުން ދީ ހިއްސާތަކުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ހިޔާލްތަކުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، އޮސްމޯސިސް އާސިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޑެލިވަރީކޮށްފައިވާތީ ގާދޫރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަދި މުދާ ނުނަގާކަން ސާބިތުކުރެވޭތީ ގާދޫރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ހަރަކާތްތެރިވާކަން، އެކަން ސާބިތު ކޮށްދީފައިވާކަމަށެވެ.

18. ޢާއްމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން، މަދަނީ ޚުޞޫމަތްތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު އުފުލަންޖެހޭނީ ފަރާތަކީ، ދައުވާކުރާ ފަރާތެވެ. މި ޤާޢިދާގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތަކީ، ހަމައެކަނި ކޯޓުގައި ދައުވާ އުފުލާ ފަރާތް ނޫންކަމާއި، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅާ ދިފާޢު ސާބިތު ކޮށްދިނުމުގެ ބާރަކީވެސް، އެ ދިފާޢެއް ހުށަހަޅާ ފަރާތަށްކަން އުފުލަންޖެހޭކަން ވަސްތޫރުގައިވެއެވެ.

19. އޮސްމޯސިސް އާސިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އާއި ގާދޫރި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމާގުޅޭގޮތުން، އެއްބަސްވުމުގައިވާ މުދާ ޑެލިވަރީކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ އަދި ކޯޓަށް ދައުވާކުރަނީ، ފަރާތުން ލިމިޓެޑްގެ ޕްރައިވެޓް އާސިޔާ އޮސްމޯސިސް. އޮސްމޯސިސް އާސިޔާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޑެލިވަރީކޮށް ދިނުމަށް، އެއްބަސްވި މުއްދަތުގައި ބުނެ ދިފާޢު ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް، މާއްދީ ރިސޯޓް ގާދޫރި ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް. މިހެންކަމުން މިއިން ކޮންމެ ފަރާތަކުންވެސް އެ ބާރު ބުނުން

[11] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 3 ގެ (ރ)

ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނީ އެފަދައިން ބުނާ ފަރާތަކަށެވެ. އެގޮތުން އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭނީ، އެއްބަސްވުމުގައިވާ މުދަލު އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ އުސޫލުން ފޯރުކޮށްދިނުމަކަށެވެ. އަދި ދެވަނަ ކަމަކަށް ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭނީ ފޮނުވުނު މުދަލަކީ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ މުދާކަމެވެ.

ދެފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުއްޖަތާއި އިސްތިއުނާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ދެވުނު ނަތީޖާ

20. އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދަށުކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާ ފޯމަށް ބަލާއިރު، އަދި މައްސަލައިގައި އެކުންފުނިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، އެ ކުންފުނިން މާޗާފުށި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ސަޕްލައިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ 3 ކޯލްޑް ރޫމްގެ ތެރެއިން 2 ކޯލްޑް ރޫމްގެ ބައިތަކެއްކަން އެނގެން ފޮނުވައެވެ. އަދި 5 އެމް.ޕީ.އެލްގެ ކޯލްޑް ރޫމާއި 3 އެމް.ޕީ.އެލްގެ ކޯލްޑް ރޫމެވެ. 3 ވަނަ ކޯލްޑް ރޫމްގެ ބިލްއަށް މާޗާފުށި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަކަމަށް އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. އެ ކުންފުނިން ބުނެފައިވަނީ 3 ވަނަ ކޯލްޑް ރޫމް ރާއްޖެ ގެނައުމަށް އޯޑަރު ކުރެވިފައިވާކަމުގައެވެ.

21. މާޗާފުށި ރިސޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ގޮތުން އަދި މުޢާމަލާތުގެ ޒާތުގައި ބޭނުން ގޮތުން ވިއަސް މުދަލުގެ އަގު ގެނެސް ފަރާތުން ދޭންޖެހޭނީ ގެނެސް ފަރާތަށް މުދާ ފޯރުކޮށްދިނުމުން މުދަލާއި ފަރާތަށް ސާބިތުކުރެވިގެންނެވެ.

22. 02 ކޯލްޑް ރޫމްގެ ބައިތައް މާޗާފުށި ރިސޯޓަށް ގެންގޮސް އެ ތަނުގައި އިންސްޓޯލް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަކަމަށް އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް

ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން ބުނެފައިވާ ބުނުމާއެކު މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން އިސްލާމްދީނާއި ސަލާމަތް. މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން ބުނެމުންދަނީ، ޖަސްޓިސް އާޝިރާ ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން ކޮށްދީ ކޮމަންޑް ތަޙުޤީޤަކަށް، އެއްބަސްވެވިފައިވާ ޝަރުޢީ ޙަވާލާ ފޮނުވަން ހަދާ ކޮމަންޑް ތަޙުޤީޤުކުރާށޭ، އެއީ ފަސޭހަ ދަތުރުކުރުން މުދަލާއި ސާބިތުކުރެވުނެވެ.

23. ޖަސްޓިސް އާޝިރާ ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީ އަށް ސަރުކާރު ކޯޓުފަރާތުން ދީ ފަނޑިޔާރުން އެއްބަސްވީ ސިޔާސީ ވިޔަފާރީގެ ކޮމަންޑް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ބުނެދިނުން ސާބިތުކުރުނުކަމަށް ދީ ކޯޓުފަރާތުން ހުކުމްދޭ ފަރާތަކުން، ޝަރީޢަ ހުކުމުގެ ގޮތުގައި ދަޢުވާލިބިގެން. އެއީ މި މަސައްކަތް ކުރުމުގައި އަޅުގަ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަޢުވާލިބިގެންކަމަށް، ޝަރީޢަތް ގޮތުގައި ދީ ބަޔާންކުރުމުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ސިފައިންގެ އެއީ، ޓީ.ޕީ.ސީ ވަޒީފާ މަސައްކަތްދޭ އެވެ. މި ދަޢުވާގެ ހުށަހަޅާ ބަޔާންކުރުން ވަކި ނަގާފައެވެ. ޖަސްޓިސް އާޝިރާ ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން ފުރުޞަތުދިނުމަށް، އެއްބަސްވެވިފައިވާ މުއާމަލާތް ސާބިތުކުރުނުކަމަށް މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން ހުކުމްދެވިފައިވާ، މި ދަޢުވާގެ ދަރުދަރުގައިވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ހިމެނޭ ޤާނޫނުގައިވާ ފުރިހަމަ އިންސާފުވެރިއެއް، ޓީ.ޕީ.ސީ ޤާނޫނު ގޮތުގެ ބަލާނަމަ ދެފަރާތް ގޮތުން ތަޙުޤީޤުގެ ފަނޑިޔާރުން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ރިޕޯޓުކުރެވޭ. ދަރު ކޯޓަށް ހުކުމްކުރުން މި ހުށަހަޅާ ދެ ގޮތުން ޝަރީޢަތުން ދެކޭގޮތް މި މައްސަލަ ނިންމެވުމުގައި ދަރުކުރުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާނެވެ.[12]

24. ޓީ.ޕީ.ސީ ތަޙުޤީޤު ގެންދިޔުމުގައި މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގައި ޖަސްޓިސް އާޝިރާ ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގައި ދަރުދަރު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކުން ބަލާއިރު، ފުރިހަމަ އިންސާފުވެރިކަމުގައި ބަލާ ގޮތުން ޖަސްޓިސް އާޝިރާ ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީގެ ފަނޑިޔާރުން މާތްކުރި ރިޝްވަތު ދޫކޮށްލަން ތުހުމަތެއް ޖުޑިޝަރީއަށް ސަރުކާރު ކޯޓުފަރާތުން ދެކޭނަމަ،

[12] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ).

ވަކި ޕާޓް ނަންބަރުތަކަށް ހުރި ވަކި ސަޕްލަޔަރެއްގެ މުދަލެއްކަން އެނގެއެވެ. މި ގޮތުން ސަޕްލައި ކޮންޓްރެކްޓުން 3 ކޮޕީގެ ރޫލްގެ ފެސް ވަކި ޕާޓް ނަންބަރުތަކާއި ސަޕްލަޔަރުންނާއި އަދި ޕްރައިސް ސްޓޭޝަނަރީ ސެކްޝަނުގެ ބާރުބަރުދަކަށް އޮތެވެ. ގޮތުގައި ބޭނުންވާގޮތް އުފައްދާ ވަކި ޕާޓް ނަންބަރުތަކުގެ ވަކި ސަޕްލަޔަރުގެ މުދަލުގެ ނަމަ، އެ މުދަލުގެ ޑިޒައިން އެއް ގޮތްވި، އެ މުދަލަށް ޚާއްޞަ ޑްރޯއިންގްސް އެއްބަސްވީ ޕާޓް ނަންބަރުގެ އެއްބަސްވުމާއި ސަޕްލަޔަރެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮށް ގޮތް ގޮތަށް ބެލެވޭނެ. މި ކޮމްޕެނީގެ މާލީ ރިޕޯޓް ފޯނު ބޭނުންތައް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޑިވިޝަނުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާއި ވަކި ސަޕްލަޔަރުގެ މުދަލު ބެނެފިޓް އުފެއްދިއެވެ.

25. މާލީ ރިޕޯޓް ޑިޕާޓްމަންޓް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕާޓް ނަންބަރުގެ ކަމުގައި ދެއްކި ވަކިކަމެއްގެ، އެސްޓީއެސް ލިސްޓް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕާޓް ނަންބަރު ޑިވިޝަން އެއްބަސްވުމުގެ ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލު ބިޑް ހުށަހަޅާ ބޭނުމެވެ، އެ ޕާޓް ނަންބަރުގެ ވަކި ކަމުގެ، ޕްރޮފިޝަނަލް ޕާޓް ނަންބަރު، ކޮމްޕެނީގެ އިންފޮމޭޝަން ރިކުއެސްޓް ޕްރޮޓޯކޯލް ބޭނުންކޮށްގެން ބޭނުންކުރުމަށް ޕްރޮކިއުމަންޓް، އެސްޓީއެސް ލިސްޓް ޕާޓް ނަންބަރުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް ކަމުގެ ވަކިކޮށްފައި ބަދަލުވުމަށް، ފޮނުވާ ބަދަލު ބެލެހެއްޓުމަށް ތަފާސް ބަރާބަރު ޕާޓް ނަންބަރުތަކުގެ ސަޕްލަޔަރު ބަދަލު، ބަދަލު ބަރާބަރު އެކަމުގެ ސަޕްލައިކުރާ ބޭނުންތައް ވަކިވާ ބޭނުންވާ ކަމާ ގުޅޭ، އެސްޓީއެސް ލިސްޓް ޕާޓް ނަންބަރުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕްރޮކިއުމަންޓަށް އެއްބަސްވުމަށް މުދަލު ނަންބަރު ދައްކާފައިވާ މުއްދަތެއް ބޭނުންވެއެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި، ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުއްޖަތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އޮސްޓްރޭލިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޕްރޮސީޑިން ކޯޓުގެ ޙުކުމަކާގައި އެސެސްމެންޓް ޖާގަ ހުރިކަމަށް ބެލެވެއެވެ. އަދި ކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ ވަނަ ޕްރޮސީޖަރ ގުޅުވުމުގައި އެސެސްމެންޓް ޖާގަ ބޭނުންކޮށްދެއްވާނެކަމަށް ބެލެވެއެވެ. މިހެންކަމުން މި ނުކުތާގައި ދެން އުފެދޭ އެއް ސުވާލަކީ، ކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ އެސެސްމެންޓް ޖާގަ ހުރި ނަމަވެސް އަދި ކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ ވަނަ ޕްރޮސީޖަރތައް ގުޅުވުމުގައި އެ ޖާގަ ބޭނުންކުރުވިފައިވާނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފަރާތްތަކުން ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅުމުގައި، ވަކި ޤާނޫނުގެ ބައެއް ތަންތަން ކަނޑާ ހުރިކަމަށް ބެލެވޭ އެކަމަކު އެޕީލަންޓާއި ވަކި ޤާނޫނުގެ ތަތްބީޤުކުރުމުގެ ބާރުގައި ސިވިލްކަން ބޭނުންކޮށްދެއްވާނެކަމަށް ބުނެފައި އޮތުމާއި، އޮސްޓްރޭލިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޕްރޮސީޑިން މުދަލަށް، އެއްބަސްވީ މުދާ ނޫންކަން ސާބިތުވާކަމަށް ބެލެންޖެހެއެވެ. ގޮތުގައި އެއްބަސްވުމަށް މުދަލަކީ ވަކި މުދާތައް ނަންބަރުތައް އެއް ވަކި ސަރޓިފިކެޓް ހުރި މުދާތަކެއްކަމަށް، އެ މުދާތަކުގެ ނަންބަރުތަކުގެ އަދި ސަޓިފިކެޓް ހިމެނޭ ގޮތަށް އެމުދަލު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައިވާނަމަ ގޮތްތަކެއް ހަމައެކަން ބަލަން ޖެހޭނީ އެއްބަސްވުމުގެ މުދަލާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގައިވާނަމައެވެ.

27. ކޯޓު ފަރާތުން ހުށަހެޅި ޤަރާރުގެ މައްސަލައާގައި އެ ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި ގުޅިގެން ޤަރާރުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ސަބަބާއި ގުޅޭ ގޮތުން އޮސްޓްރޭލިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ޤަރާރު ފޯރުކޮށްދިނުން އުނގެން އޮތީ އުސޫލް ކޮންފިއުޝަނީ، ކޯޓު ފަރާތުން އެސެސްމެންޓް ޤަރާރުގައި ބޭނުންކުރާ ބާރުގައި އަދި އޭގެ ފޯރުކޮށްދިން ގެ މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި ދެކޭކަމަށްވާތީއެވެ. މިހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ދިފާޢު ހުށަހެޅި ބަޔާން ޖެހުމަށް ގޮތުގައި ބަލާއިރު، އަދި އެ ފަރާތުގެ ބަޔާން މި ޤަޟިއްޔާގައި ހިނގާދިޔަ ގޮތަކަށް ބަލާއިރު ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އޮސްޓްރޭލިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މުދަލާ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ މުދާ ނޫންކަމުގައި ބޭނުންކަމެއް. މީގެ އިތުރުން މުދަލާއި ގުޅޭކަމަށްވާ ދެ މުދާ އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓުގެ ބަޔާން

އިންސާފުވެރި ހުކުމުގެ މަސްއަލަތަކާ ހުރަމުން ނުދާކަމަށް ބެލެވުމަކީ، ފުރުޞަތުދިނުން މުދަލާ އެއްބަސްވީ މުދަލު ނޫންކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެ ސަބަބެއް ނޫނެވެ. އެހެނަސް ކަމެއް ދިފާޢުއްޖެހުމަކީ އެކަމުގެ ފުރުޞަތާއެކަށް ވާންޖެހޭނީ، ލިބުން ގެއްލުމެއް ރަނގަޅުކޮށް އެ މުދަލެއް އިންސާފުވެރި ހުކުމަކާ ޚިލާފަށް އިންސާފުވެރިކުރަން އެނގެނެވެ. އެކަން މާއްދީ ރިޢާޔަތް ޤާނޫނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ވަކިކުރެވޭ މުއްދަތުގެ ޙިމާޔަތުގައި އަންގާފައިވާކަން އެނގޭކަމަށްވެއެވެ.

28. ދައުލަތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ހުރަހަގާ ހެޔޮވާއި ދަރިފުޅުގެ ހުރަހެއްގެ ފުރުސަތުދިނުގެ، ޝަރީޢަތުގެ މަސްލަހަތު ހުރަހުގެ ދަޢުވާއަށް، އެ ހެޔޮވާއި ދަރިފުޅުގެ ވަޒަންކުރުމުގެ އެއްގެ ސައްބަކަން ވަޒަންކުރުމާއި އެހެއްކަމުގެ މައްސަލަ ބަދަލުކުރުމުގެ މިންވަރު ވަޒަންކުރުމަކީ މައްސަލަ ބާރު ފަސޭހައިރުގެ ތަފްޞީލު ބާރުކަމެވެ. އެހެންކަމުން މިފަދައިން ހުރަހުގެ ހެޔޮ ބަދަލުގަންނަނިޖެހޭކަން ނުވަތަ ކަނޑައެޅިފަހުމި ހެޔޮ ވަޒަންކުރި ގޮތް އެޅި މަސްއޫލު ގޮތަކަށް ވަނީހެއަށް ގޮތުގެ އެޕްރޫވްކުރާއިރު. މި ގޮތުން މި މައްސަލައިގައި އެޕްލިކޭޝަން ޤާނޫނީ ޝަރުޢީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ބަދަލުކުރާ ބަދަލު މުދަލާ، އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭ ދިފާޢުކުރުމަށް ސާބިތުކުރާނަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުގަންނަނީ " ކުރާނެ ގޮތުގެ ބާރުގައި ގެދޮ ގޮތުން ކުރު ކުރިން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ޙިމާޔަތް" އަށް ބަލައި އެ ޙިމާޔަތް ބަދަލުކުރާ ދެވެން ނަމަ ސަބަބު މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ދަރަޖަތުން ފާހަގަކުރެއްވިފައިވެއެވެ. ބެލުމުން ޙިމާޔަތް ބަދަލުކުރިވެން ނަމަ ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރިވެނީ "މި ޙިމާޔަތް، މިފަދަ ޙިމާޔަތާ އޮތުމާގުޅިގެން އެކަށީގެން ފުރުޞަތުކަން ހަމަހައިވާ މިނިވަން ޙިމާޔަތްކަން އެނގޭގޮތް ހެދުމާއި އެއްފަދަ ބަދަލުގެ ޤާނޫނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ހުރަހަށް ފުރުޞަތުދިނުމާ، މިއީ އެ މައްސަލަ ބަދަލުކުރެއް ދެވެން ނަމަ ޙިމާޔަތް" ކަމަށެވެ. ދަރު ކުރިން ފާހަގަކުރި އެ ސަބަބު މަޤްބޫލެވެ.

މުދާ ވިއްކުމުގެ އެއްބަސްވުމެއްގައި ގަންނަ ފަރާތުން މުދަލުގެ އަގު ދައްކަންޖެހުން

29. މުދާ ވިއްކުމަށް އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާނަމަ، މުދާ ދިނުމާއި އެއަށް އަގު ދިނުން އެއީ އެކުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ދެ ޝަރުތުތަކެވެ. އަދި ގަންނަ މީހާ އެ މުދާ ގަބޫލު ނުކުރާކަން ވިއްކާމީހާއަށް ނަންގަވައި، އޭނާގެ އަތުގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ވާއިރުވެސް ބެހެއްޓުމަކީ މުދާ ގޮސްނުދީ ގޮތުން ފާޅުކުރުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެކަމަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 6/91 މުދާ ވިއްކާގަތުމުގެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެބައޮތެވެ. އަދި މުދާ ވިއްކުމުގެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ޙާއްޞަ ހަމައިގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، އެހެންގޮތަކަށް އެއްބަސްވެފައިނުވާނަމަ މުދަލުގެ އަގު ދައްކަންޖެހޭނީ މުދާ ވިއްކާ ފަރާތުން ގަންނަ ފަރާތާއި މުދާ ހަވާލުކުރެވޭއިރުގަވާނަމައެވެ. މުދަލެއް ހަވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ގަންނަ ފަރާތަކުން މުއާމަލާތު ތަފާސްކޮށް ބޭނުންކުރެވޭގޮތުގައި ވަކި ގޮތަކަށް މުދާ ގަންނަ ފަރާތަށް ހަވާލުކުރެވޭ. މި ގޮތުން ދިމާވާކަން ވިއްކާފަރާތަށް ޙަވާލުކުރުމުގެ އަގެއް ނުދެވޭ. އެއްބަސްވުން ޢާއްމުކޮށް ސަބަބުތަކެއް ވިއްކާފަރާތަށް ގެއްލުމެއް ދިމާވެދާނެކަމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭން ގެއްލުން ދިމާވެއްޖެނަމަ ބަލައިގަނެވޭ ސާބިތުކުރުމަށް ޝަރީޢަތުން ބޭނުންވާނެއެވެ.

30. އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޑަކްޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މި މައްސަލަ ދަށުކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާ ފޮތުގެ ތަފްސީލުގައި ހިމަނާފައިވާ ވަޒަނާތަކުން އެނގެން އޮތީ، އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޑަކްޝަން ލިމިޓެޑްއިން މާލޭގައި ރިސޯޓް ޑޯޒިންގމަޝިން ޕްރޮޑަކްޝަން ލިމިޓެޑްއަށް ފޮނުވާފައިވާ ދި ފަރާތުން އެއްބަސްވި މުދަލުގެ ބެލެއިން 02 ކޮއިލް ޚަރަދުކަމެވެ. މި ގޮތުން އެ ފަރާތަށް ފުރުޞަތުދީފައިވާނީ 02 ކޮއިލް ޚަރަދު ކޮބައިކަން އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޑަކްޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރި ދައުވާފޮތުގެ ތަފްސީލުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[13] އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޑަކްޝަން

[13] އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރޮޑަކްޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލްކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާފޮތުގެ 8.7 ގައި ބުނެފައިވަނީ، ސަޕްލައިކުރެވުނު ބަރުކޮށްފައި ތަނުގެ 2 ކޮއިލް ޚަރަދު 5 އެޗް.ޕީގެ ކޮއިލް ޚަރަދާއި 3 އެޗް.ޕީގެ ކޮއިލް ޚަރަދުކަމަށާއި، އެ ކޮއިލް ޚަރަދުގެ އަގަކީ 25,000 އެމެރިކާ ޑޮލަރާއި 27,000 އެމެރިކާ ޑޮލަރުކަމަށެވެ. އަދި ދައުވާފޮތުގެ 8.8 ގައި ބުނެފައިވަނީ، 2 ކޮއިލް ޚަރަދުގެ ބައިތައް ސަޕްލައިކުރެވިފައިނުވާ 3 ވަނަ ކޮއިލް ޚަރަދު ރާއްޖެ ގެނައުމަށް ބޭނުން ނުވާ ޚަރަދު ޖަހާފައިވާކަމަށެވެ.

ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޓްރާންސްފަރކުރައްވާ 02 ކާޓުން ޑުރުމް މާރާފިރި ރިސޯޓަށް ގެންދެވުނުކަން ހުރިބަޔާން އެނގެން

އޮތް އިދި އެ މުދަލުގެ ދައްކަން އިންވޮއިސްތަކާ ޑެލިވަރީނޯޓާ މުއްދަތުގައި ރިސޯޓުގައި ބަރުކާތްފުރައްވާކަން

މި މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވަރަކަށްކަން ދެނެގަނެވޭން އެބައޮތެވެ. މިހެންކަމުން އޮސްޓްރިލިސް

ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާރާފިރި ރިސޯޓަށް ގެންގޮސްފައިވާ 02 ކާޓުން ޑުރުމް، އެ ކާޓުން ޑުރުމްތަކުގެ

އަގު، މާރާފިރި ރިސޯޓް ޑެލިވަރީނޯޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް

ދައްކަންޖެހޭކަން އެނގެއެވެ. ޖުމުލަ 2 ކާޓުން ޑުރުމްގެ އަގަކީ، 52,000 އެމެރިކާ ޑޮލަރެވެ.

31. އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޑެލިވަރީ އިންވޮއިސްގައި ހިމެނޭ 02 ކާޓުން

ޑުރުމްގެ ތެރެއިން، އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާރާފިރި ރިސޯޓަށް ޓްރާންސްފަރކުރެވުނު އެނގެން

އޮތީ 02 ކާޓުން ޑުރުމްކަމުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުދަލުގެ އަގުގެ ބާކީގައި މާރާފިރި ރިސޯޓް ޑެލިވަރީނޯޓް ޕްރައިވެޓް

ލިމިޓެޑުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ހަމައެކަނި މި 02 ކާޓުން ޑުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަގު އެކަންޏެވެ. ޖުމުލަ

ޑެލިވަރީ އިންވޮއިސްގައި، ހިމެނޭ ކާޓުން ޑުރުމްގެ ތެރެއިން މޮޑެލް ނަންބަރު KMSU HM25 Z·T (TFH

4531) 2·50 HP ކާޓުން ޑުރުމް މާރާފިރި ރިސޯޓަށް ގެންދިޔައިން ނުވާކަން އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް

ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރަން ހުށަހެޅި ދައުލާމާއިލާފައި ވާހަކަދައްކަވައި އެކަމަށް، މާރާފިރި ރިސޯޓަށް ލިބިފައި ނެތް

މުދަލެއްގެ އަގު، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުދަލުގެ އަގުގެ ބާކީގައި ދައްކަންޖެހޭ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ނުފެނެއެވެ. ހަމަ

އެ ބިޔައިން އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/0014 ޑެލިވަރީ އިންވޮއިސްގައިވާ

މަސައްކަތްތަކާއި ތަކެއްޗަކީ އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާރާފިރި ރިސޯޓަށް

ޑެލިވަރީކުރައްވާ ތަކެތި ކަމުގައި ނުވާތީ، އެ ޑެލިވަރީ އިންވޮއިސްގައިވާ އަގަކީވެސް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުދަލުގެ

އަގާއި މަސައްކަތްގެ އަގުގެ ބާކީގައި މާރާފިރި ރިސޯޓް ޑެލިވަރީނޯޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އޮސްޓްރިލިސް ޓްރޭޑާ

ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދައްކަންޖެހޭނެ ފައިސާއެއްކަމުގައި ބެލެވޭކަށްނުހުރެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެނުނުގޮތް

32. އިސްތިދުލާލަ ސަބަބުތައް އުފެދިފައިން ހުރުމުން މި މައްސަލައިގައި އަހުރެން ދެކެނީ، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ޚަސްމުންގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހިސާބުތަކަށް އެކޮޅުން ވަޒަންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި އަދި ހެޔޮ ވަޒަންކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރަންވާ ޢާއްމު އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފު ނޫންކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ޢަވާމިލު މުޢާމަލާތުގެ އަދި ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ތަބީޢަތާއި ބާވަތަށް ބަލާއިރު، އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޑާއިރެކްޓަރ ރިސީވަރ ޕްރޮޕަރޓީ ފައިވާކަން އެސްޓިމޭޓް ދެމަފިރިންގެ އަދި ދެފަރާތުގެ ޢާދަޔާ ޚިލާފު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކުރުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި އޮތް ގޮތުން ބޭނުންކުރަންޖެހޭކަމެވެ.

33. މިހެންކަމުން މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަން ގޮތަކީ، އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއިން އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތަށް 02 ކޯސް ޓަރމް މާލީ ރިސޯޓަށް ޕްރޮކިއުމަންޓް ސަޕްލައިކުރުމުގެ 02 ކޯސް ޓަރމްގެ އަގަށްވާ US$52,000 (ފަންސާސް ދެ ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އަދި މާލީ ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ބަދަލުގައި ސަޕްލައިކުރި އިންވޮއިސްތައް މި ޝަރީޢަތުގައި ބަދަލުވެފައިވާ އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/872 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސްއާއި ގުޅިގެން އެކަށީގެންވާ އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި މާލީ ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ US$26,081 (ސައްބީސްހާސް އަށްޑިހަ އެކެއް) ޑޮލަރު ޑޮލަރާއި އޮސްޓްރޭލިއާ އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު OSM/16/0014 ޕްރޮފޯމާ އިންވޮއިސް އާ ގުޅިގެން އެކަށީގެންވާ އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި މާލީ ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ US$2,534 (ދެހާސް ފަސްސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރެއް) ޑޮލަރު އެކުލަވާލުމަށް ޖުމްލަ US$28,615 (އަށާވީސްހާސް ހަސަތޭކަ ފަނަރަ)

ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު އުނިކުރުމުން ގާއާފުރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް މިހާރު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ US$23,385 (ތޭވީސްހާސް ތިންސަތޭކަ އަށްޑިހަ ފަހެއް) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ކަމަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަމަށެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1080/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އޮތުމުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް، އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ގާއާފުރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މި މައްސަލައިގައި ހުކުމުން އެދިފައިވާ ފައިސާގެ ދަޢުވާއިން ގާއާފުރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ US$23,385 (ތޭވީސްހާސް ތިންސަތޭކަ އަށްޑިހަ ފަހެއް) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިފަދައިން އޮސްމޯސިސް އޭޝިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ހިޔަރިންގުގެ ތާރީޚުން މިއަދު (08 ޖުލައި 2021) އިން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި US$23,385 (ތޭވީސްހާސް ތިންސަތޭކަ އަށްޑިހަ ފަހެއް) ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި، މިދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް، ގާއާފުރި ރިސޯޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް އަންގައި، މި މައްސަލަތަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު